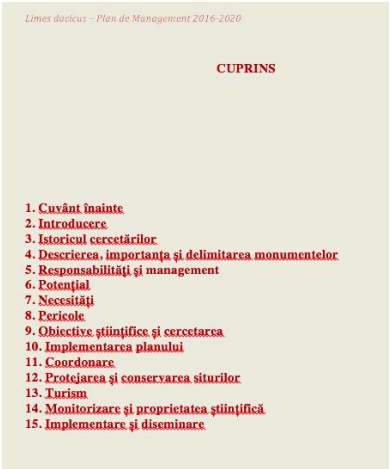
PROGRAMUL NAȚIONAL LIMES
Raport anual (2016)[1]

COMISIA LIMES ROMANIA

Întâlniri internaționale

Prima activitate semnificativă, desfășurată între 24-28.01.2016 la Edinburgh (Marea Britanie), la care a participat reprezentantul MNIT, în numele Comisiei Naționale Limes (CNL), a constat în reunirea Grupului de la Bratislava, care se ocupă de strategia programului Frontierelor Imperiului Roman la nivel european. Între 25 și 26 ianuarie a avut loc, în paralel, sesiunea de comunicări privind realizarea, implementarea și monitorizarea planurilor de management dedicate monumentelor mondiale UNESCO, în special din Marea Britanie, dar și din lume. Au fost prezentate inclusiv aspecte teoretice referitoare la întocmirea și revizuirea planurilor de management, cu accent pe planuri de activități, atribute și principii. La ședința Grupului de la Bratislava au fost discutate mai multe aspecte privind nominalizarea frontierelor romane pe lista tentativă UNESCO, stabilindu-se, din nou, aplicarea pentru nominalizare pe secțiuni geografice. S-a stabilit elaborarea unui plan de management structural, comun pentru toate sectoarele de *limes* europene.

Întâlnirile internaționale au continuat, între 07-10.06.2016, la Utrecht (Olanda) în același cadru, pentru a fi prezentat și dezbătut stadiul, calendarul și responsabilitățile privind întocmirea Studiului Tematic asupra frontierelor romane europene.

Limes dacicus – Plan de Management 2016-2020

CUPRINS

1. Cuvânt înainte
2. Introducere
3. Istoricul cercetărilor
4. Descrierea, importanța și delimitarea monumentelor
5. Responsabilități și management
6. Potențial
7. Necesități
8. Pericole
9. Obiective științifice și cercetarea
10. Implementarea planului
11. Coordonare
12. Protejarea și conservarea siturilor
13. Turism
14. Monitorizare și proprietatea științifică
15. Implementare și diseminare

Plan de Management

La începutul anului a fost înaintat Ministerului Culturii un plan de management care cuprinde mai multe anexe: plan de activități, indicatori

[1] Acest raport sintetic a fost întocmit pe baza rapoartelor trimestriale, mult mai detaliate, înaintate către CNL de cele trei instituții responsabile. Arhivele sunt păstrate la fiecare din cele trei instituții, urmând a fi centralizate pe un server comun, atunci când acesta va exista.

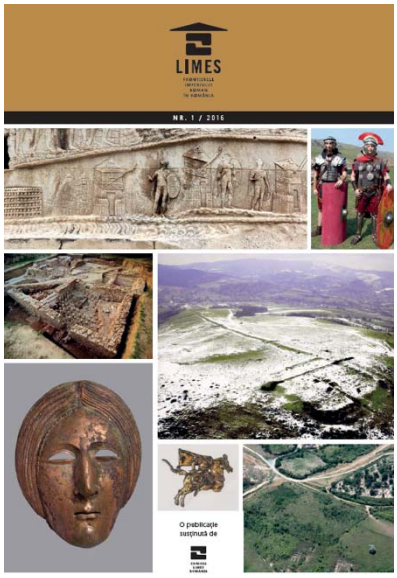
și propuneri de buget. Planul de acțiune este vizibil pe pagina web a programului: <www.LimesRomania.ro>.

Comisia Națională Limes

La ședința CNL, desfășurată între 04-05.03.2016 la București, au fost puse în discuție mai multe aspecte, cea mai importantă decizie fiind legată de finalizarea documentației, în vederea întocmirii dosarului de aplicare pentru lista tentativă internațională, asumată pentru anul 2021. S-a mai decis acceptarea denumirii oficiale a monumentelor care țin de limesul românesc: Frontierele Imperiului Roman din România (The Roman Frontiers in Romania). Au mai fost stabilite plafoanele bugetare pe instituții, în funcție de complexitatea și dimensiunile sectoarelor de frontiere de care răspund, MNIT și MNIR revenindu-le 45 % din buget și din activități, iar MNCR 10%.

În urma ședinței CNL, desfășurată în data de 20.09.2017, și a deplasărilor realizate de membrii acesteia în mai multe locații din țară, au rezultat mai multe "Declarații" oficiale ale Comisiei privind caracterul integrității și autenticității unor monumente care aparțin câtorva situri arheologice unde au fost făcute intervenții recente de consolidare și restaurare: Moigrad (*Porolissum*), Alba-Iulia (*Apulum*), Drobeta Turnu-Severin, Capidava. Conținutul Declarațiilor este disponibil pe <www.LimesRomania.ro>.

Rezultate

Au fost stabilite standardele de lucru și prioritățile. A fost concepută o bază de date, cu un conținut detaliat, la care se lucrează în continuare. S-au realizat și aprobat simbolurile identității vizuale ale programului și ale CNL, cu stabilirea parametrilor pentru crearea unui website al programului.

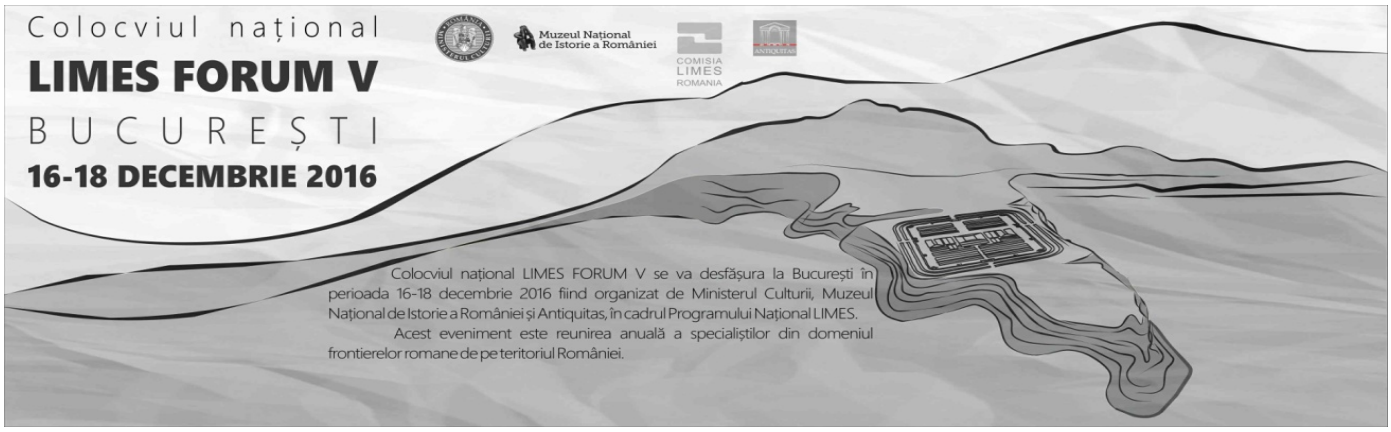

La sfârșitul acestui an, a apărut primul număr din Buletinul programului, publicație care urmează să apară semestrial, având un conținut interactiv, după modelul revistelor similare publicate în Germania, pe înțelesul și al marelui public.

Numărul conține mai multe articole privind evoluția programului la nivel național și internațional, introduceri în istoria limesului Daciei romane, a armatei romane, apoi două articole privind propuneri de reconstituiri ale castrului roman de la Bologa și despre băile militare de la Mălăiești. În final câteva informații despre limesul din Sud-Estul Daciei și despre o fortificație nou descoperită.

Au avut loc mai multe întruniri de lucru, conferințe și workshop-uri, cel mai important fiind colocviul, deja tradițional, aflat la a cincea ediție: Limes Forum, desfășurat la Ministerul Culturii între 16-18.12.2016. Au fost prezentate mai multe comunicări privind stadiul actual al cercetărilor de pe limesul românesc.

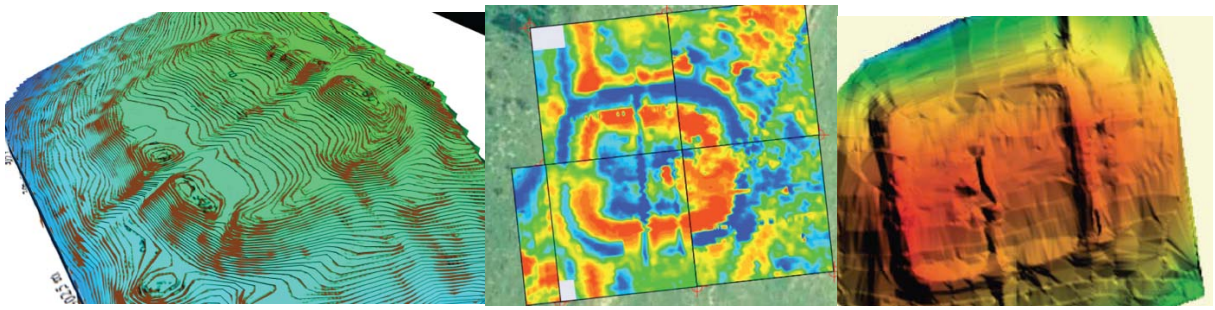
Studiul tematic european la care au contribuit și cele trei instituții responsabile are un număr de 223 pagini, împreună cu anexele cuprinzând listele siturilor de pe granițele romane din Europa. Au fost livrate mai multe tabele cu date și metadate, tabelele rezultate în urma transmiterii datelor corespunzătoare siturilor din România reprezentând cel mai mare număr de situri, cu peste 360 de puncte, fiecare punct reprezentând un sit/monument. În perioada următoare documentația va consta în continuarea înregistrărilor topografice și non-invazive detaliate pentru stabilirea limitelor și zonei de protecție pentru fiecare sit.

No_section	Municipality	TownVillage	LocalName	HistoricalName	SiteType	SiteDateFrom	SiteDateTo	Nomination	Selection criteria	Brief statement of integrity	Brief statement of authenticity
										on the field.	
RO355	Remetea Mare	Remetea Mare	Remetea Mare		earthworks	Roman?	Roman?	No		In this area the structure is completely destroyed and it is no longer visible on the field.	n/a
RO356	Remetea Mare	Ianova	Ianova		earthworks	Roman?	Roman?	No		In this sector the rampart is visible on the field, having an elevation of 0.5 to 1 m. Also the ditch has a depht of 0.5 m. Especially the intensive agriculture caused the flattening of the rempart.	n/a
RO357	Pișchia	Bencecu de Jos	Bencecu de Jos		earthworks	Roman?	Roman?	No		In this sector the rampart is visible on the	n/a

Country	Region / Province	Municipality	Town / village	Local name	Historical name, Roman province	Latitude	Longitude	Site type	Site date from	Site date to	Nomination for World Heritage foreseen (yes / no)
Romania	Banat	Vărădia	Vărădia	Pustă	*Arcidava (?), Dacia/ Dacia Superior*	45° 4'46.56"N	21°33'6.54"E	Fort	106 AD	117/118 AD	Yes
Romania	Banat	Vărădia	Vărădia	Chilii		45° 5'11.37"N	21°32'49.03"E		101 AD	106 AD	Yes
Romania	Banat	Forotic	Surducu Mare	Rovină	*Centum Putea (?), Dacia*	45°16'24.43"N	21°35'59.35"E	Fort	106 AD	117/118 AD	No

Fiecare sit este localizat topografic, descris pe scurt, incluzând caracteristicile autenticității și integrității, în vederea viitoarelor propuneri pentru lista indicativă națională.

Toate acestea sunt rezultatul a numeroase deplasări în teren, fiind fotografiate aerian și înregistrate topografic și cu instrumente de măsurători non-invazive peste 50 de situri arheologice, rezultând modele digitale ale terenurilor și planuri cu contururile siturilor, incluzând organizările lor interioare, uneori cu detalii surprinzător de clare ale unor structuri despre care nu aveam până în prezent date de vreun tip.

Documentarea a constat și în activități de scanare și procesare ale desenelor și rapoartelor de săpătură arheologică mai vechi, unele inedite, absolut necesare documentării și studierii detaliate ale siturilor. Activitățile de documentare presupun și cercetare asiduă în biblioteci și arhive, bibiliografia problemei fiind datată din a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Toate aceste activități vor continua în anul următor, pentru atingerea scopului, de finalizare a dosarului pentru lista tentativă internațională. În toate aceste activități instituțiile responsabile au colaborat și colaborează cu muzeele județene și locale din zonele pe care le străbate limesul roman, alături de Institutele Academiei și Universitățile din Cluj-Napoca și București și cu Institutul Național al Patrimoniului, ultimul urmând să aibă rolul esențial în elaborarea dosarului final.

Comisia Națională Limes

Felix MARCU – Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei – președinte
Ovidiu ȚENTEA - Muzeul Național de Istorie a României – vicepreședinte
Alexandru POPA - Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni – vicepreședinte
Sorin NEMETI – Universitatea Babeș-Bolyai – membru
PÁNCZÉL Szilamér – Muzeul Județean Mureș - membru
Ștefan BÂLICI – Institutul Național al Patrimoniului – membru
Ioan Carol OPRIȘ - Universitatea București – membru
Coriolan OPREAN – Universitatea Babeș-Bolyai – membru
Sorin COCIȘ - Institutul de Arheologie și Istoria Artei – Academia Română – membru
Dorel BONDOC – Muzeul Olteniei – membru
Florian MATEI-POPESCU – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan" – Academia Română – membru
Nicolae GUDEA – membru onorific
Secretar: Bogdan ȘANDRIC – Institutul Național al Patrimoniului.

PROGRAMUL NAȚIONAL *LIMES* - DEVIZ POSTCALCUL 2016

Categorie cheltuieli	MNIT	MNIR	MNCR	TOTAL
Cheltuieli prestari servicii				
prospectii si procesare date cercetari non invazive	125000	89900	14000	228900
asigurare si management personal cerctare PN LIMES	125000	90000	0	215000
Documentare topografică-GIS		45000	0	45000
aerografiere cu avion, sectoare largi de limes	23000	66000	42000	131000
Total	**273000**	**290900**	**56000**	**619900**
Cheltuieli cu bunuri si servicii				
Unelte si echipamente	14919,93	0	0	14919,93
Materiale consumabile pentru inregistrarea datelor arheologige, prelucrarea informatiilor si elaborarea documentatiilor	8296,09	582	0	8878,09
Total	**23216,02**	**582**	**0**	**23798,02**
Alte cheltuieli				
Transport personal de specialitate	6070,41	9380,68	0	15451,09
Diurna	3131,86	0	0	3131,86
Cazare personal de specialitate	18728,03	0	0	18728,03
Total	**27930,3**	**9380,68**	**0**	**37310,98**
Valorificare si diseminarea semestriala a rezultatelor partiale				
Identitate vizuala (logo, design brosura)	14736	15120	0	29856
Publicatii de specialitate (10000*2 conferinte semestriale)	9928,8	21000	20000	50928,8
Colocvii/conferinte de specialitate	10976,85	23000	0	33976,85
Strategie de promovare a limesului de Est		0	4000	4000
Txaxa participare conferinta Anglia	0	0	0	0
Total	**35641,65**	**59120**	**24000**	**118761,65**
TOTAL GENERAL	**359787,97**	**359982,68**	**80000**	**799770,65**